

Franse ICC-rechter die door Amerikaanse sancties geen taxi of hotelkamer meer kan afrekenen, vraagt om bescherming Europese burgers en instituties

Floris van Straaten

Slechts weinigen hebben Europa's afhankelijkheid van de Verenigde Staten op tal van gebieden zo pijnlijk ervaren als Nicolas Guillou (50), een Franse rechter bij het Internationaal Strafhof in Den Haag.

[Vorige zomer](#) kreeg hij tijdens een fietstocht in Bretagne een telefoontje van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken dat de VS hem op hun sanctielijst hadden geplaatst. De reden: als rechter van het Strafhof had hij zijn fiat gegeven aan het arrestatiebevel op verdenking van oorlogsmisdaden tegen de Israëliische premier Benjamin Netanyahu, een bondgenoot van de VS. Ook tien andere medewerkers van het Strafhof zijn door Amerikaanse sancties getroffen omdat zij de Amerikaanse veiligheid zouden hebben geschaad.

Plotseling prijkte Guillou's naam naast die van terroristen van IS en beruchte maffiose figuren. De VS, waar hij vroeger zelf had gewerkt, mocht hij niet meer in. Maar ook in andere opzichten veranderde zijn leven ingrijpend. Zijn Visa-kaart werd ingetrokken en online kon hij voortaan vrijwel niets meer doen: geen hotelreservering, geen vlucht, geen taxi, geen boek bestellen, omdat Amerikaanse bedrijven het internationale betalingsverkeer beheersen en zich doorgaans nauwlettend aan de sancties houden. „Ik heb een beetje de indruk alsof ik nog in de jaren 90 leef”, zei Guillou tijdens een persgesprek dinsdag op de Franse EU-ambassade in Brussel. „Je voelt je alleen en machteloos.”

Bang voor moeilijkheden met de VS

„Het is al voldoende als er één Amerikaanse schakel in de keten zit voor de verlening van een bepaalde dienst om die af te breken”, legde Guillou, energiek en snel sprekend, uit. Ook veel Europese bedrijven sluiten mensen tegen wie Amerikaanse sancties lopen uit van hun dienstverlening omdat ze bang zijn voor moeilijkheden met de Amerikaanse autoriteiten.

[Lees ook](#)

[Ook voor online betalingen is Europa afhankelijk van de VS. Twee oplossingen: een Europese versie van 'iDeal' of toch een digitale euro](#)

Om die reden was Guillou, naar eigen zeggen slechts „een gewone Europeaan”, dinsdag in Brussel. Daar zou hij later op de dag spreken met de Eurocommissarissen Valdis Dombrovskis (Economische Zaken) en Maria Luís Albuquerque (Financiële dienstverlening). Hij hoopt hen te doordringen van de gevaren van die Europese afhankelijkheid van Amerikaanse bedrijven. Guillou: „Het moet niet meer zo zijn dat Europese economische spelers blindelings Amerikaanse sanctiebesluiten volgen.”

Als het aan hem ligt, roept de Europese Commissie reeds bestaande regelgeving in om Europese bedrijven

[te beschermen](#) tegen derde landen die hun wetgeving buiten de eigen landsgrenzen proberen op te leggen. Op grond daarvan zouden Europese bedrijven wel degelijk diensten moeten blijven leveren aan mensen als Guillou en zijn collega's van het Strafhof. Ook sommige Europese functionarissen tegen wie Amerikaanse sancties zijn afgekondigd, onder wie oud-Eurocommissaris Thierry Breton, zouden hiervan kunnen profiteren.

Europees alternatief systeem

Voorts is het volgens Guillou zaak voor Europa om zo snel mogelijk een alternatief systeem op te zetten, waardoor het onafhankelijker wordt in het internationale betalingsverkeer. In Nederland redt hij zich in het dagelijks leven vaak via betalingen met Ideal. Als positief voorbeeld noemt hij verder Wero, een betalingssysteem waarmee Europese banken streven naar meer onafhankelijkheid van de nu nog dominante Amerikaanse concurrenten. Ook invoering van de digitale euro, waarvoor al plannen bestaan, kan hierbij volgens hem helpen.

[Lees ook](#)

[Komt er naast cash en de bankrekening ook een digitale euro? Europese regeringen zijn voor](#)

De afhankelijkheid van de Amerikanen is niet louter een economische of financiële kwestie, waarschuwt Guillou. Uit vrees persoonlijk door sancties te worden getroffen, zullen sommige functionarissen zich wellicht minder vrij voelen sommige beslissingen te nemen. „Als rechters, procureurs, hoge functionarissen angst hebben hun werk te doen en niet meer de beslissingen nemen die ze zouden moeten nemen, verlaat je het pad van de democratie”, aldus Guillou.

„Economische soevereiniteit is een voorwaarde om te overleven”, stelde de Franse rechter, die constateerde dat de VS en Europa niet langer dezelfde waarden delen. „Het is geen fenomeen dat maar enkele personen raakt, het is een structurele kwestie voor Europeanen.” Europa kan zich volgens hem niet permitteren zich hierbij neer te leggen: „Er is een sterk antwoord van Europa nodig om onze waarden te verdedigen.”

Strafhof als testcase voor Europese bescherming

Het zou in dit verband goed zijn als de EU zich ook inzet voor de door sancties getroffen medewerkers van het Internationaal Strafhof, meent Guillou. „Wat de EU dan bouwt, zal een schild zijn voor andere instellingen in de toekomst. In dat opzicht zijn we een testcase voor het vermogen van Europa zijn burgers, bedrijven en instituties te beschermen.”

Zelf is Guillou, die nooit had verwacht dat hij een soort klokkenluider op dit terrein zou worden met allerlei media-optredens, in elk geval niet van plan zich van de wijs te laten brengen door al het ongemak dat hij nu in zijn dagelijkse leven in Den Haag ondervindt. Lachend zegt hij: „Ik ben een Breton en ik kan het lang volhouden.”